

رتبه بندی سواد و بی‌سوادی استان‌های کشور

نسبت باسوادی و بی‌سوادی دو شاخص مهم در زمینه آموزش و آسیب‌های اجتماعی، دستیابی به رفاه و توسعه‌ی کشوری و منطقه‌ای می‌باشد. از این رو در مجموعه‌ی شاخص‌های توسعه‌ی هزاره و کار شایسته جهت ارزیابی بازار کار ویژگی اجتماعی کشورها در نظر گرفته شده‌اند.

بر این اساس مطابق با توصیه‌های بین‌المللی نسبت افراد بی‌سواد ۶ ساله و بیشتر (یا باسواد ۶ ساله و بیشتر) به کل جمعیت ۶ ساله و بیشتر جهت محاسبه‌ی نرخ بی‌سوادی (یا نرخ باسوادی) بکار می‌رود. از آنجا که نرخ بی‌سوادی برابر با صد منهای نرخ باسوادی است و بالعکس می‌توان با محاسبه‌ی یکی از نسبت‌های مذکور دیگری را بدست آورد. لذا در این گزارش با توجه به اثر مخرب کم سوادی بر جامعه، نسبت بی‌سوادی بررسی شده است.

گزارش زیر با توجه به نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۵ مرکز آمار ایران، به محاسبه نسبت بی‌سوادی برای کل کشور به تفکیک استان‌ها پرداخته است.

مطابق آخرین سرشماری انجام شده در کشور، جمعیت کل کشور برابر ۷۹۹۲۶۲۷۰ نفر و جمعیت ۶ ساله و بیشتر برابر ۷۱۵۰۶۳۹۲ نفر که از این تعداد ۳۶۱۶۷۸۲۶ نفر مرد و ۳۵۳۳۸۵۶۶ نفر زن می‌باشد. از این رو نسبت بی‌سوادی کل کشور برابر با ۱۲.۳ درصد است.

همچنین با توجه به جمعیت مردان و زنان در کشور، می‌توان گفت نسبت بی‌سوادی مردان برابر ۸.۹ درصد و نسبت بی‌سوادی زنان در کشور برابر ۱۵.۸ درصد می‌باشد.

استان‌های سیستان و بلوچستان با ۲۳.۸ درصد، کردستان با ۱۸.۵ درصد، آذربایجان غربی با ۱۷.۹ درصد و لرستان با ۱۷.۰ درصد دارای بیشترین نسبت بی‌سوادی در کشور می‌باشد. به عبارت دیگر این چهار استان جزو کم سوادترین استان‌های کشور به شمار می‌روند. همچنین علاوه بر استان‌های مذکور، نسبت بی‌سوادی در استان‌های اردبیل، خراسان شمالی، کهگیلویه و بویراحمد، کرمانشاه، چهارمحال وبختیاری، آذربایجان شرقی، زنجان، ایلام، همدان، کرمان، گلستان، خوزستان، خراسان جنوبی، مرکزی و گیلان از میانگین نسبت بی‌سوادی در کل کشور بیشتر هستند. استان‌های تهران با ۷.۰ درصد، البرز با ۷.۷ درصد، سمنان با ۸.۵ درصد و یزد با ۹.۰ درصد دارای کمترین نسبت بی‌سوادی در کشور می‌باشند. به عبارت دیگر این چهار استان جزو باسوادترین استان‌های کشور محسوب می‌شوند. همچنین علاوه بر استان‌های فوق، نسبت بی‌سوادی در استان‌های اصفهان، قم، بوشهر، خراسان رضوی، فارس، مازندران، قزوین و هرمزگان از میانگین نسبت بی‌سوادی در کل کشور کمتر هستند.

جدول ۱- رتبه بندی بی‌سواندی در جمعیت ۶ ساله و بیشتر کشور به تفکیک استان-۱۳۹۵

رتبه*	استان	جمعیت بی‌سواندی			جمعیت ۶ ساله و بیشتر			زن	مرد	مرد و زن
		زن	مرد	مرد و زن	زن	مرد	مرد و زن			
۱	سمنان	۳۲۸۸۹	۲۱۱۱۶	۵۴۰۰۵	۳۱۴۰۱۹	۳۲۳۶۷۲	۶۳۷۶۹۲			
۲	ایلام	۴۹۸۸۹	۲۸۷۲۶	۷۸۶۱۵	۲۵۶۸۲۳۶	۲۶۵۲۳۷	۵۲۲۰۷۳			
۳	خراسان جنوبی	۵۵۹۴۵	۳۲۲۳۶	۸۸۱۸۱	۳۳۰۱۶۵	۳۳۸۸۴۶	۶۶۹۰۱۱			
۴	بیزد	۵۴۶۲۹	۳۵۴۸۲	۹۰۱۱۱	۴۸۳۵۹۵	۵۱۴۱۵۸	۹۹۷۷۵۳			
۵	کهگیلویه و بویراحمد	۶۳۷۹۹	۳۳۹۳۰	۹۷۷۲۹	۳۰۹۳۵۵	۳۱۶۲۳۱	۶۲۵۵۸۶			
۶	بوشهر	۶۵۹۷۱	۴۳۹۳۱	۱۰۹۹۰۲	۴۷۴۸۵۲	۵۴۹۷۵۲	۱۰۲۴۶۰۴			
۷	قم	۷۶۲۸۴	۴۴۲۱۲	۱۲۰۵۹۶	۵۵۹۰۷۲	۵۸۰۲۰۵	۱۱۳۹۲۷۷			
۸	خراسان شمالی	۸۰۸۱۴	۴۵۹۳۵	۱۲۶۷۴۹	۳۷۹۲۲۲	۳۸۰۱۷۵	۷۵۹۳۹۷			
۹	چهارمحال و بختیاری	۸۳۴۳۰	۴۴۴۱۲	۱۲۷۸۴۲	۴۱۱۹۶۸	۴۲۵۱۷۰	۸۳۷۱۳۸			
۱۰	قزوین	۸۳۴۷۵	۴۶۲۳۱	۱۲۹۷۰۶	۵۶۰۶۵۳	۵۸۳۹۶۰	۱۱۴۴۶۱۳			
۱۱	زنجان	۹۲۰۷۳	۵۰۸۵۶	۱۴۲۹۲۹	۴۶۷۲۶۳	۴۷۵۹۷۲	۹۴۳۲۲۵			
۱۲	مرکزی	۱۰۹۸۳۴	۵۸۳۶۰	۱۶۸۱۹۴	۶۳۸۹۷۸	۶۵۶۶۲۲	۱۲۹۵۶۰۰			
۱۳	هرمزگان	۱۱۳۳۷	۷۷۴۱۶	۱۸۵۷۸۶	۷۵۰۴۶۶	۷۸۱۸۱۲	۱۵۳۲۲۷۸			
۱۴	البرز	۱۱۸۹۹۵	۷۱۱۸۳	۱۹۰۱۷۸	۱۲۱۵۸۹۷	۱۲۵۰۱۸۳	۲۴۶۶۰۸۰			
۱۵	اردبیل	۱۲۷۵۶۴	۶۵۰۸۳	۱۹۲۶۴۷	۵۵۸۱۹۷	۵۸۲۸۴۵	۱۱۴۰۴۲			
۱۶	گلستان	۱۵۰۶۵۲	۷۷۲۲۸	۲۲۷۸۸۰	۸۱۹۴۱۰	۸۲۲۱۹۴	۱۶۴۱۶۰۴			
۱۷	همدان	۱۵۳۳۲۶	۸۱۰۵۶	۲۳۴۸۹۲	۷۷۴۲۲۹	۷۹۰۴۰۹	۱۵۶۴۷۳۸			
۱۸	کردستان	۱۷۶۹۲۴	۸۸۱۸۰	۲۶۵۱۰۴	۷۰۸۳۵۵	۷۲۶۴۹۲	۱۴۳۴۸۴۷			
۱۹	لرستان	۱۶۵۷۵۲	۱۰۰۷۲۸	۲۶۶۴۸۰	۷۷۵۹۷۵	۷۹۲۸۲۵	۱۵۶۸۸۰۰			
۲۰	کرمانشاه	۱۷۸۸۱۶	۹۴۷۲۸	۲۷۳۵۴۴	۸۷۷۸۹۲	۸۹۳۲۷۷	۱۷۷۱۱۶۹			
۲۱	گیلان	۱۹۲۹۰۶	۱۰۵۲۹۳	۲۹۸۱۹۹	۱۱۷۶۸۱۱	۱۱۷۷۷۳۱	۲۳۵۴۵۴۲			
۲۲	مازندران	۲۱۹۲۸۶	۱۲۲۰۷۲	۳۴۱۳۵۸	۱۵۰۲۳۳۱	۱۵۲۱۰۱۱	۳۰۲۲۳۴۲			
۲۳	کرمان	۲۲۶۱۴۹	۱۷۴۳۷۵	۴۰۰۵۲۴	۱۳۶۲۰۷۰	۱۴۲۴۰۹۰	۲۷۸۶۱۶۰			
۲۴	اصفهان	۲۹۳۸۷۰	۱۷۱۹۳۶	۴۶۵۸۰۶	۲۲۸۹۰۷۴	۲۳۵۴۴۲۴	۴۶۴۳۴۹۸			
۲۵	فارس	۳۰۳۱۳۳	۱۸۴۲۲۳	۴۸۷۳۵۶	۲۱۵۷۲۵۷	۲۲۱۵۱۷۸	۴۳۷۲۴۴۵			
۲۶	آذربایجان غربی	۳۴۷۷۴۹	۱۷۱۷۷۸	۵۱۹۵۲۷	۱۴۳۰۴۷۱	۱۴۷۰۲۳۵	۲۹۰۰۷۰۶			
۲۷	آذربایجان شرقی	۳۴۸۴۰۸	۱۸۹۹۴۱	۵۳۸۳۴۹	۱۷۳۵۲۳۰	۱۷۹۰۹۱۸	۳۵۲۶۱۴۸			
۲۸	سیستان و بلوچستان	۳۲۹۶۱۸	۲۱۴۰۳۱	۵۴۳۶۴۹	۱۱۲۲۳۸۱	۱۱۴۷۱۹۲	۲۲۷۹۵۷۳			
۲۹	خوزستان	۳۵۷۵۷۵	۲۰۷۱۵۸	۵۶۴۷۲۳	۲۰۴۳۵۸۰	۲۰۹۲۶۷۵	۴۱۳۶۲۵۵			
۳۰	خراسان رضوی	۳۸۴۸۷۲	۲۲۶۰۱۲	۶۱۰۸۸۴	۲۸۰۷۸۰۹	۲۸۴۱۲۸۲	۵۶۴۹۰۹۱			
۳۱	تهران	۵۳۱۰۳۸	۳۲۳۰۶۰	۸۵۴۰۹۸	۶۰۳۵۰۵۳	۶۰۸۳۰۵۲	۱۲۱۱۸۱۰۵			

مأخذبر مبنای نتایج سرشماری نفوس و مسکن ۱۳۹۵- مرکز آمار ایران

*رتبه بندی بر اساس کل جمعیت بی‌سواندی ایران انجام شده است.

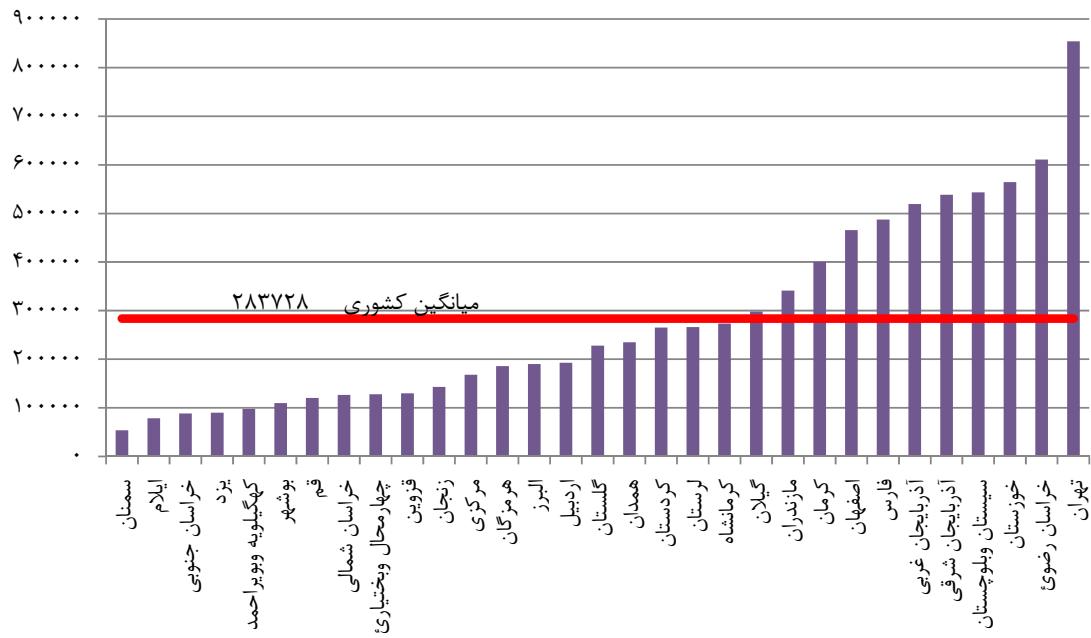
جدول ۲- رتبه بندی نسبت بی‌سواندی در جمعیت ۶ ساله و بیشتر کشور به تفکیک استان-۱۳۹۵

رتبه*	استان	نسبت بی‌سواندی		
		زن	مرد	مرد و زن
۱	تهران	۸.۸	۵.۳	۷.۰
۲	البرز	۹.۸	۵.۷	۷.۷
۳	سمنان	۱۰.۵	۶.۵	۸.۵
۴	یزد	۱۱.۳	۶.۹	۹.۰
۵	اصفهان	۱۲.۸	۷.۳	۱۰.۰
۶	قم	۱۳.۶	۷.۶	۱۰.۶
۷	بوشهر	۱۳.۹	۸.۰	۱۰.۷
۸	خراسان رضوی	۱۳.۷	۸.۰	۱۰.۸
۹	فارس	۱۴.۱	۸.۳	۱۱.۱
۱۰	مازندران	۱۴.۶	۸.۰	۱۱.۳
۱۱	قزوین	۱۴.۹	۷.۹	۱۱.۳
۱۲	هرمزگان	۱۵.۱	۹.۳	۱۲.۱
۱۳	گیلان	۱۶.۴	۸.۹	۱۲.۷
۱۴	مرکزی	۱۷.۲	۸.۹	۱۳.۰
۱۵	خراسان جنوبی	۱۶.۹	۹.۵	۱۳.۲
۱۶	خوزستان	۱۷.۵	۹.۹	۱۳.۷
۱۷	گلستان	۱۸.۴	۹.۴	۱۳.۹
۱۸	کرمان	۱۶.۶	۱۲.۲	۱۴.۴
۱۹	همدان	۱۹.۸	۱۰.۳	۱۵.۰
۲۰	ایلام	۱۹.۴	۱۰.۸	۱۵.۱
۲۱	زنجان	۱۹.۷	۱۰.۷	۱۵.۲
۲۲	آذربایجان شرقی	۲۰.۱	۱۰.۶	۱۵.۳
۲۳	چهارمحال و بختیاری	۲۰.۳	۱۰.۴	۱۵.۳
۲۴	کرمانشاه	۲۰.۴	۱۰.۶	۱۵.۴
۲۵	کهگیلویه و بویراحمد	۲۰.۶	۱۰.۷	۱۵.۶
۲۶	خراسان شمالی	۲۱.۳	۱۲.۱	۱۶.۷
۲۷	اردبیل	۲۲.۹	۱۱.۲	۱۶.۹
۲۸	لرستان	۲۱.۴	۱۲.۷	۱۷.۰
۲۹	آذربایجان غربی	۲۴.۳	۱۱.۷	۱۷.۹
۳۰	کردستان	۲۵.۰	۱۲.۱	۱۸.۵
۳۱	سیستان و بلوچستان	۲۹.۱	۱۸.۷	۲۳.۸

ماخذبر مبنای نتایج سرشماری نفوس و مسکن ۱۳۹۵- مرکز آمار ایران

*رتبه بندی بر اساس نسبت بی‌سواندی کل ایجاد شده است.

نمودار ۱- رتبه بندی جمعیت بی سواد ۶ ساله و بیشتر کشور به تفکیک استان - ۱۳۹۵

نمودار ۲- رتبه بندی نسبت بی سوادی جمعیت ۶ ساله و بیشتر به تفکیک استان - ۱۳۹۵

